

สรุปเนื้อหาสาระสำคัญ

เมื่อคนเราทำงานมีรายได้เกิดขึ้นจะใช้จ่ายส่วนหนึ่งให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองและครอบครัว เหล่านี้เป็นเศรษฐกิจภาคเอกชน ส่วนเศรษฐกิจภาครัฐบาลก็ทำนองเดียวกัน กล่าวคือ รัฐบาลจะมีรายได้เพื่อนำมาใช้จ่ายตามภาระหน้าที่ ถ้ารัฐบาลมีภาระหน้าที่มากต้องใช้จ่ายเงินดำเนินงานมากขึ้น รัฐบาลก็จำเป็นต้องเก็บภาษีอากรจากราษฎรสูงขึ้น หรือถ้ามีรายได้ไม่พอกับรายจ่าย รัฐบาลก็ต้องกู้ยืมเงินมาชดเชยการใช้จ่ายเงิน การจัดเก็บรายได้และการกู้ยืมเงินของรัฐบาล ย่อมมีผลกระทบต่อภาวะเศรษฐกิจของประเทศทั้งทางตรงและทางอ้อม

ความสำคัญของเศรษฐกิจภาครัฐบาล

ปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า เศรษฐกิจภาครัฐบาลไม่ว่าจะเป็นการจัดเก็บรายได้เข้ามากการก่อหนี้ หรือการใช้จ่ายเงินจำนวนมากจากภาครัฐบาลสู่ภาคเอกชน ย่อมก่อผลกระทบต่อการผลิต การบริโภค และการจ้างงานได้มากมายหลายประการ ยิ่งในประเทศด้อยพัฒนาด้วยแล้วเศรษฐกิจภาครัฐบาลก็ยิ่งมีความสำคัญมากขึ้น เพราะรัฐบาลในประเทศด้อยพัฒนามีภาระหน้าที่ทางด้านงานสาธารณูปโภค รัฐวิสาหกิจ และรัฐพาณิชย์เป็นอันมาก

นโยบายงบประมาณแผ่นดิน

งบประมาณแผ่นดินเป็นแผนการเกี่ยวกับการหารายได้และการใช้จ่ายของรัฐบาลตามโครงการต่าง ๆ สำนักงบประมาณจะรวบรวมโครงการต่าง ๆ ของกระทรวงทบวงกรมจัดทำเป็นกฎหมายเพื่อให้มีผลบังคับแก่ราษฎร โดยจัดทำร่างพระราชบัญญัติงบประมาณประจำปีเสนอขออนุมัติจากรัฐสภา

งบประมาณแต่ละปี (ปีงบประมาณของไทยเริ่ม 1 ตุลาคม และสิ้นสุด 30 กันยายน ของปีต่อไป) อาจมีรายได้รายจ่ายแตกต่างกันไปตามนโยบายของรัฐบาล เพื่อให้เป็นผลดีแก่เศรษฐกิจของประเทศในการจัดทำงบประมาณอาจมี 3 ลักษณะ คือ

1. งบประมาณสมดุล คือ รายได้และรายจ่ายของรัฐบาลมีจำนวนเท่ากัน
2. งบประมาณขาดดุล คือ รายได้ของรัฐบาลต่ำกว่ารายจ่าย
3. งบประมาณเกินดุล คือ รายได้ของรัฐบาลสูงกว่ารายจ่าย

รายได้ของรัฐบาล

รายได้ของรัฐบาล หมายถึง เงินค่าภาษีอากรที่รัฐบาลจัดเก็บจากราษฎร ทำไรที่ได้จากรัฐวิสาหกิจ ค่าธรรมเนียม และรายได้เบ็ดเตล็ดอื่น ๆ รวมเป็น **รายได้ของรัฐบาล (Public Revenue)** ถ้าเรานำเอง (1) รายได้ของรัฐบาล (2) เงินกู้ และ (3) เงินคงคลัง (เงินที่รัฐบาลมีอยู่และยังไม่ได้ใช้จ่ายไป) รวมกันเข้า จะเป็น รายรับของรัฐบาล (Public Receipt) ตามปกติรายรับของรัฐบาลจะเท่ากับรายจ่ายของรัฐบาล

1. รายได้ของรัฐบาลไทย จำแนกออกเป็น 4 ประเภท คือ

1.1 รายได้จากภาษีอากร รัฐบาลไทยมีหลักการจัดเก็บภาษีคล้ายกับประเทศทางยุโรปและสหรัฐอเมริกา แบ่งเป็นภาษีทางตรงและทางอ้อมได้ ดังนี้

(1) **ภาษีทางตรง** ได้แก่ ภาษีอากรประเภทต่าง ๆ ที่ผู้เสียภาษีไม่สามารถจะผลัดภาระไปให้แก่ผู้อื่นต่อไปได้ ได้แก่ ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ภาษีเงินได้นิติบุคคล

(2) **ภาษีทางอ้อม** ได้แก่ ภาษีอากรประเภทต่าง ๆ ที่ผู้เสียภาษีสามารถผลัดภาระภาษีให้แก่ผู้อื่นไปได้โดยรวมเข้าไปในราคาสินค้าและบริการนั้น ได้แก่ ภาษีการค้า ภาษีสรรพสามิต ภาษีศุลกากร

1.2 รายได้จากการขายสิ่งของและบริการ ได้แก่ ค่าบริการและค่าธรรมเนียม เช่น ค่าเช่าทรัพย์สินของรัฐ ค่าขายอสังหาริมทรัพย์ ค่าขายผลิตภัณฑ์ธรรมชาติ ค่าขายหนังสือราชการ ค่าขายของกลางที่ยึดคดีอาญา

1.3 รายได้จากรัฐพาณิชย์ ได้แก่ รายได้จากผลกำไร เงินปันผลที่ได้จากองค์การของรัฐบาลหรือกิจการที่เป็นของรัฐหรือหุ้นส่วน รวมทั้งเงินส่วนแบ่งจากธนาคารแห่งประเทศไทย

1.4 รายได้อื่น ๆ ได้แก่ ค่าปรับต่าง ๆ ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตต่าง ๆ

2. รายรับของรัฐบาลไทย ประกอบด้วย

2.1 รายได้ของรัฐบาล ได้แก่ รายได้จากภาษีอากร รายได้จากการขายสิ่งของและบริการ รายได้จากรัฐพาณิชย์ และรายได้อื่น ๆ

2.2 เงินกู้ ในบางกรณีรัฐบาลก็มีความจำเป็นที่จะต้องกู้เงินมาใช้จ่ายเช่นเดียวกับเอกชน เช่น เมื่อรัฐบาลเก็บรายได้ไม่ทันรายจ่าย ก็จะถูกยืมเงินจากสถาบันการเงินต่าง ๆ มาใช้จ่าย

การจัดเก็บภาษีอากรในประเทศไทย

การจัดเก็บภาษีอากรของไทยมีหลักการคล้ายภาษีอากรที่จัดเก็บอยู่ในประเทศทางยุโรป และสหรัฐอเมริกา แบ่งแยกออกตามหน่วยงานที่จัดเก็บ ได้แก่

1. **ภาษีอากรที่กรมสรรพากรจัดเก็บ** กรมสรรพากร กระทรวงการคลัง มีหน้าที่จัดเก็บภาษีอากรตามประมวลรัษฎากร ดังต่อไปนี้

- (1) ภาษีเงินได้ ภาษีเงินได้แยกจัดเก็บเป็นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาและภาษีเงินได้นิติบุคคล
- (2) ภาษีการค้า
- (3) อากรมหรสพ
- (4) อากรแสตมป์

นอกจากนี้ กรมสรรพากรยังมีหน้าที่จัดเก็บอากรรั้งนกนางแอ่น ตามพระราชบัญญัติรั้งนกนางแอ่น พ.ศ. 2482 อีกด้วย

2. ภาษีอากรที่กรมสรรพสามิตจัดเก็บ ภาษีที่กรมสรรพสามิต กระทรวงการคลัง มีอำนาจหน้าที่จัดเก็บอยู่ที่คือ “ภาษีสรรพสามิต” จากสินค้าหรือโภคภัณฑ์ที่ผลิตภายในประเทศควบคู่ไปกับภาษีศุลกากร ซึ่งที่เรียกเก็บจากสินค้าหรือของผลิตหรือของที่ผลิตในต่างประเทศ ภาษีสรรพสามิตอาจเก็บจากวัตถุดิบหรือสิ่งของในระหว่างที่กำลังดำเนิน หรือเก็บจากสิ่งของที่ผลิตเป็นวัตถุดิบสำเร็จรูปพร้อมที่จะอุปโภคทันที รวมทั้งภาษีการซื้อขายสินค้าและบริการบางอย่าง สินค้าที่ต้องเสียภาษีสรรพสามิต เช่น น้ำมัน ยาสูบ สุรา เครื่องดื่มซิเมนต์ ไม้ขีดไฟ ยานยนต์ ไฟ เป็นต้น

3. ภาษีที่กรมศุลกากรจัดเก็บ กรมศุลกากร กระทรวงการคลัง ดำเนินการจัดเก็บภาษีศุลกากรจากสินค้าที่นำเข้าและส่งออก ตามพระราชกำหนดพิกัดอัตราศุลกากร ซึ่งมีบทบัญญัติเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การเก็บอากร หลักเกณฑ์การตีความพิกัดอัตราศุลกากร กำหนดอัตราอากรขาเข้า-ออก และสินค้าที่ได้รับการยกเว้น การจัดเก็บภาษีศุลกากรตามพระราชกำหนดพิกัดอัตราศุลกากร

4. ภาษีอากรส่วนราชการอื่นเก็บ นอกจากกรมสรรพากร กรมสรรพสามิต และกรมศุลกากร จะได้ดำเนินการจัดเก็บภาษีอากรที่สำคัญ ๆ โดยตรงแล้ว ปัจจุบันยังมีกฎหมายกำหนดให้ส่วนราชการบางแห่งรับไปดำเนินการจัดเก็บภาษีอากรประเภทอื่นโดยตรงอีก คือ

4.1 ภาษีอากรที่กรมตำรวจจัดเก็บ ดำเนินการจัดเก็บ

- (1) ภาษีรถยนต์
- (2) ภาษีการพนัน

4.2 ภาษีอากรที่ราชการบริหารส่วนท้องถิ่นจัดเก็บ ได้แก่ องค์การบริหาร ส่วนจังหวัด เทศบาล สุขาภิบาล รวมทั้งกรุงเทพมหานคร (กทม.) และเมืองพัทยา มีอำนาจหน้าที่จัดเก็บ คือ

- (1) ภาษีโรงเรือนและที่ดิน
- (2) ภาษีบำรุงท้องที่
- (3) ภาษีป้าย
- (4) อากรฆ่าสัตว์

4.3 ภาษีอากรที่กรมประมงจัดเก็บ กรมประมงควบคุมจัดเก็บอากรประมง เพื่อควบคุมรักษาพันธุ์สัตว์น้ำ และเป็นรายได้ตอบแทนที่รัฐให้สิทธิในการทำประมงจากผู้ได้รับอนุญาต

การใช้จ่ายของรัฐบาล

ตามปกติครัวเรือนเมื่อมีรายได้จะใช้จ่ายเงินไปเพื่อจัดหาปัจจัย 4 ที่อยู่อาศัย อาหาร เสื้อผ้า ยา รักษาโรค รวมทั้งการศึกษาเล่าเรียนของสมาชิกในครัวเรือน รัฐบาลเองก็ต้องแสวงหารายได้เพื่อใช้จ่ายให้เป็นประโยชน์แก่คนส่วนมาก เช่น ใช้จ่ายเพื่อป้องกันประเทศ รักษาความสงบภายใน จัดการศึกษาและสาธารณสุข เป็นต้น

1. ความสำคัญของการใช้จ่ายของรัฐบาล รัฐบาลของประเทศต่าง ๆ ไม่ว่าจะ มีระบบเศรษฐกิจแบบใดก็ตาม ถ้าพิจารณาถึงจุดมุ่งหมายในการบริหารประเทศแล้ว ต่างก็มีจุดมุ่งหมายเหมือนกันในการที่จะบำบัดทุกข์บำรุงสุขให้แก่ประชาชนในประเทศ เพราะรัฐบาลมีหน้าที่รับผิดชอบในการป้องกันภัยจากข้าศึกศัตรูนอกประเทศและภัยอันตรายอาจจะเกิดแก่ชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนภายในประเทศ รัฐบาลจึงเป็นผู้ใช้จ่ายรายสำคัญในประเทศ เพราะการตัดสินใจดำเนินการตามโครงการใด ๆ ก็ตามรัฐบาลก็ต้องตัดสินใจเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายควบคู่กันไปด้วย และเมื่อรัฐบาลใช้จ่ายเงินงบประมาณไปจำนวนมากในแต่ละปีย่อมมีผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศได้มาก

2. ประเภทการใช้จ่ายของรัฐบาล การใช้จ่ายของรัฐบาลในประเทศต่าง ๆ เราอาจจำแนกออกได้ 3 ลักษณะ คือ

2.1 งบประมาณรายจ่ายจำแนกตามลักษณะของงาน เป็นการจำแนกตามลักษณะงานสำคัญ ๆ ที่รัฐบาลจะจัดทำในแต่ละปี เช่น จำแนกออกเป็นงบรายจ่ายด้านเศรษฐกิจ ด้านการศึกษา ด้านการป้องกันประเทศ เป็นต้น

2.2 งบประมาณรายจ่ายจำแนกตามลักษณะเศรษฐกิจ เพื่อแสดงให้เห็นถึงผลของการใช้จ่ายเงินงบประมาณแผ่นดินที่มีต่อภาวะเศรษฐกิจของประเทศ

2.3 งบประมาณรายจ่ายจำแนกตามหน่วยงานที่ใช้จ่าย หมายถึง รายจ่ายที่แต่ละหน่วยงานของรัฐบาลได้รับไป เช่น งบประมาณรายจ่ายของกระทรวงกลาโหม กระทรวงมหาดไทย กระทรวงพาณิชย์ เป็นต้น

3. รายจ่ายของรัฐบาลไทย รัฐบาลมีภาระหน้าที่ที่จะต้องใช้จ่ายเงินเพื่อป้องกันประเทศจากศัตรูภายนอก รักษาความสงบภายใน ส่งเสริมการศึกษาและสาธารณสุข กิจกรรมบางอย่างมีความจำเป็นและให้ประโยชน์แก่ส่วนรวม เช่น การสร้างเขื่อน สร้างถนนหนทาง การจัดให้มีไฟฟ้า ประปา ท่อทางระบายน้ำ เหล่านี้ เอกชนไม่สนใจจัดทำ เพราะต้องใช้เงินทุนจำนวนมากและใช้เวลานานกว่าจะได้รับผลตอบแทนคุ้มค่าหรือได้รับผลตอบแทนในอัตราต่ำ รัฐบาลจึงต้องเป็นผู้จัดทำเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนส่วนรวม

3.1 **หน้าที่ของรัฐบาล** เมื่อรัฐบาลมีภาระหน้าที่มากขึ้น รัฐบาลย่อมมีความจำเป็นต้องใช้จ่ายเงินมากขึ้น ตามปกติรัฐบาลมีภาระหน้าที่อย่างน้อย 4 ประการ คือ

- (1) ป้องกันและรักษาความสงบของประเทศ
- (2) ให้บริการที่จำเป็นแก่สังคม
- (3) ส่งเสริมและควบคุมการผลิตการจำหน่าย
- (4) ดำเนินการกระจายรายได้ของบุคคล

3.2 **ประเภทรายจ่ายของรัฐบาลไทย** รายจ่ายของรัฐบาลอาจแยกประเภทตามลักษณะงานได้ดังนี้

3.2.1 **รายจ่ายด้านเศรษฐกิจ** ในปัจจุบันนี้รายจ่ายด้านเศรษฐกิจนับว่าเป็นรายจ่ายที่มียอดเงินสูงสุดในงบประมาณรายจ่ายของรัฐบาล

3.2.2 **รายจ่ายด้านการศึกษา** เนื่องจากรัฐบาลไทยได้เล็งเห็นความสำคัญของการศึกษาของประชาชน เพราะประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศยังมีการศึกษาอยู่ในระดับต่ำ รัฐบาลยังได้ตั้งงบประมาณรายจ่ายด้านการศึกษาของประเทศไว้สูง เพื่อใช้จ่ายในการปรับปรุงการบริหารงานเกี่ยวกับการศึกษาโดยทั่วไป

3.2.3 **รายจ่ายด้านการป้องกันประเทศ** เนื่องจากเอกราชของชาติเป็นสิ่งสำคัญยิ่งเหนือสิ่งอื่นใด ประเทศใดก็ตามถ้าปราศจากเสียซึ่งเอกราชแล้ว ก็หมายความว่าประเทศชาตินั้นได้สูญเสียอำนาจอธิปไตยในการที่จะปกครองประเทศและดำเนินการบริหารประเทศได้โดยเสรี ด้วยเหตุนี้รัฐบาลจึงต่างพยายามปกป้อง ความเป็นเอกราชของประเทศไว้ด้วยการตั้งงบประมาณรายจ่ายด้านการป้องกันประเทศไว้สูง เมื่อเปรียบเทียบกับรายจ่ายด้านอื่น ๆ

3.2.4 **รายจ่ายด้านสาธารณสุข** สุขภาพอนามัยเป็นสิ่งสำคัญยิ่งในการดำรงชีวิตของประชาชน ประเทศชาติจะเจริญก้าวหน้าไปไม่ได้ถ้าประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศมีสุขภาพอนามัยไม่ดี รัฐบาลไทยได้ตระหนักถึงความสำคัญองงานด้านนี้เป็นอย่างดี จึงได้ให้ความเอาใจใส่สนับสนุนส่งเสริมงานด้านนี้มากยิ่งขึ้น

3.2.5 **รายจ่ายด้านการสาธารณสุขการ** กิจการสาธารณสุขการนับเป็นรายจ่ายสำคัญอย่างหนึ่ง ที่รัฐบาลจัดทำเพื่อความผาสุกของประชาชนส่วนใหญ่ที่ยากจน

3.2.6 **รายจ่ายด้านการรักษาความสงบภายใน** คือ รายจ่ายของรัฐบาลเกี่ยวกับศาลยุติธรรม การตำรวจและการราชทัณฑ์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการรักษาความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ

3.2.7 **รายจ่ายด้านการบริหารทั่วไป** รายจ่ายด้านการบริหารประเทศของรัฐบาลนั้น รัฐบาลมีความจำเป็นต้องอาศัยหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งทำหน้าที่รับนโยบายในด้านต่าง ๆ ไปบริการอีกต่อหนึ่ง เช่น ราชการบริหารส่วนกลาง ก็ได้แก่การบริหารงานของกระทรวงทบวงกรมต่าง ๆ ราชการบริหารส่วนภูมิภาค ก็ได้แก่จังหวัด อำเภอ และราชการบริหารส่วนท้องถิ่น ก็ได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล สุขาภิบาล

3.2.8 **รายจ่ายด้านการชำระหนี้เงินกู้** คือ รายจ่ายตามข้อผูกพันที่รัฐบาลจะต้องจ่ายให้แก่เจ้าของเงินกู้ที่ได้ทำการกู้ยืมไว้ เช่น การชำระเงินต้นและดอกเบี้ยเงินกู้ที่รัฐบาลจะต้องชำระเงินต้นคืน

3.2.9 **รายจ่ายด้านอื่น ๆ** คือ รายจ่ายที่รัฐบาลจ่ายสมทบทุนกับเงินบริจาคของราษฎรเพื่อส่งเสริมความเจริญในท้องถิ่นตามแผนพัฒนาการท้องถิ่นและช่วยให้ประชาชนชนบทมีงานทำ

4. ผลทางเศรษฐกิจของรายจ่ายรัฐบาล เมื่อรัฐบาลใช้จ่ายเงินจำนวนมากออกไปในระบบเศรษฐกิจจะก่อผลต่อการผลิต การกระจายรายได้ระหว่างกลุ่มคนดังต่อไปนี้

1. **ผลต่อการผลิตและรายได้ส่วนรวม** เมื่อรัฐบาลจ่ายเงินเพื่อซื้อสินค้าและบริการ เช่น สร้างงานในชนบท จะเป็นผลให้เกษตรกรมีรายได้สูงขึ้น เมื่อคนเรามีรายได้สูงขึ้นจะจับจ่ายใช้สอยซื้อสิ่งของที่ต้องการเสียส่วนหนึ่ง ส่วนที่เหลือจะเก็บออมไว้ ค่าใช้จ่ายในการอุปโภคบริโภคเสียส่วนหนึ่ง ส่วนที่เหลือเขาจะเก็บออมไว้ ค่าใช้จ่ายในการอุปโภคบริโภคของเกษตรกรจะกลายเป็นรายได้ของผู้ที่ขายสินค้าให้เกษตรกร พ่อค้าที่ขายสินค้าเหล่านั้น เมื่อมีรายได้เพิ่มขึ้น เขาก็จะใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคเสียส่วนหนึ่ง ส่วนที่เหลือเขาจะเก็บออมไว้ ค่าใช้จ่ายของพ่อค้าก็จะกลายเป็นรายได้ของบุคคลกลุ่มอื่น ๆ อีกหลายทอด จนในที่สุดเมื่อเรารวมรายได้ของบุคคลทุกกลุ่มเข้าด้วยกัน รายได้ของคนทั้งประเทศจะเพิ่มสูงขึ้นมากกว่าจำนวนเงินที่รัฐบาลจ่ายเป็นค่าสร้างงานในชนบทหลายเท่า เมื่อประชาชนมีรายได้สูงขึ้นก็จะมีผลให้เกิดความต้องการสินค้าและบริการโดยทั่วไปสูงขึ้นด้วย จึงใจให้มีการผลิตสินค้าและบริการสินค้าตามความต้องการมากขึ้น

2. **ผลต่อการกระจายรายได้** การใช้จ่ายเงินของรัฐบาลจะมีผลต่อการกระจายรายได้ระหว่างกลุ่มคนที่ร่ำรวยกับกลุ่มคนที่ยากจนได้ดีเพียงใดนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับนโยบายการใช้จ่ายเงินของรัฐบาล ถ้ารัฐบาลใช้เงินงบประมาณจำนวนมากช่วยเหลือหรืออุดหนุนแก่กลุ่มคนยากจน ก็จะช่วยลดความไม่เท่ากันในรายได้ของบุคคลกลุ่มต่าง ๆ ได้มาก

เครื่องมือแก้ไขภาวะเศรษฐกิจของรัฐบาล

รัฐบาลของประเทศกำลังพัฒนาอย่างไทยเรา มีภาระหน้าที่ที่สำคัญประการหนึ่ง คือ วางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมให้คนในประเทศมีรายได้สูงขึ้น ทุกคนจะได้มีกินมีใช้อย่างแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525-2529) ของรัฐบาลไทยกำหนดเป้าหมายการขยายตัวเศรษฐกิจโดยส่วนรวมเกือบร้อยละ 7 ต่อปี แต่บางระยะอาจมีเหตุการณ์ที่เหนียวรั้งทำให้รายได้ประชาชาติไม่สูงขึ้นตามอัตราที่กำหนดไว้ เช่น มีภาวะเงินเฟ้อหรือภาวะเงินฝืดเกิดขึ้น ซึ่งรัฐบาลจะต้องรีบพิจารณาหาสาเหตุและแก้ไข

1. **ภาวะเงินเฟ้อ** เป็นภาวะที่ระดับราคาสินค้าหรือบริการโดยทั่วไปสูงขึ้นด้วยเหตุผลหลายประการ แต่ที่สำคัญมักเกิดขึ้นจากการที่ประชาชนและรัฐบาลมีความต้องการใช้จ่ายเงินซื้อสินค้า หรือบริการสูงกว่า

จำนวนสินค้าหรือบริการที่มีอยู่ในขณะนั้น ทำให้สินค้าโดยทั่วไปมีราคาแพงขึ้น หรืออาจเกิดจากการที่ผู้ผลิตสินค้า เราจึงแบ่งภาวะเงินเฟ้อได้ 2 อย่างคือ

(1) เงินเฟ้อที่เกิดจากความต้องการ (Demand Pull Inflation) เกิดขึ้นเมื่อความต้องการสินค้าและบริการมีมากกว่าจำนวนสินค้าและบริการที่ผลิตได้ในระดับที่มีการจ้างงานเต็มที่แล้ว เมื่อคนต้องการซื้อสินค้ามีมาก แต่มีของไม่พอขาย ผู้ขายถือโอกาสขึ้นราคา ทำให้ราคาสินค้าและบริการโดยทั่วไปสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว จนเกิดภาวะเงินเฟ้อขึ้นในที่สุด

(2) เงินเฟ้อที่เกิดจากต้นทุนการผลิต (Cost Push Inflation) เกิดขึ้นเพราะ ต้นทุนการผลิตสินค้า (ค่าจ้าง แรงงาน วัตถุดิบ น้ำมันเชื้อเพลิง ฯลฯ) มีราคาสูงขึ้น เช่น กลุ่มโอเปกขึ้นราคาน้ำมันให้สูงขึ้นเป็นผลให้ต้นทุนการผลิตสินค้าต่าง ๆ สูงขึ้น และกำไรของผู้ผลิตลดลง ผู้ผลิตจึงอาจต้องลดปริมาณการผลิตลงหรือทำการผลิตเท่าเดิม แต่จะเพิ่มราคาให้สูงขึ้นเป็นผลให้ราคาสินค้าโดยทั่วไป สูงขึ้นอย่างรวดเร็ว จนเกิดภาวะเงินเฟ้อขึ้นได้ในที่สุด

2. ภาวะเงินฝืด เป็นภาวะตรงกันข้ามกับภาวะเงินเฟ้อ คือ เป็นภาวะที่ระดับราคาสินค้าหรือบริการโดยทั่วไปลดลงด้วยเหตุหลายประการ แต่ที่สำคัญมักเกิดขึ้นจากการที่ประชาชนและรัฐบาลได้ใช้เงินซื้อสินค้าหรือบริการน้อยกว่าจำนวนสินค้าและบริการที่มีอยู่ในขณะนั้น สินค้าที่ผลิตได้จึงขายไม่ออก พ่อค้าผู้ขายต้องลดราคาลงทำให้ราคาสินค้าและบริการโดยทั่วไปสูงขึ้นตกต่ำลง เมื่อราคาสินค้าต่ำลง ผู้ผลิตขาดทุนอาจเลิกกิจการหรือลดปริมาณการผลิตลง เป็นผลให้ผู้ผลิตเลิกจ้างคนงาน มีปัญหาการว่างงานเกิดขึ้น

3. ผลเสียของภาวะเงินเฟ้อและภาวะเงินฝืด เมื่อเกิดภาวะเงินเฟ้อ จนกระทั่งราคาสินค้าโดยทั่วไปสูงขึ้นอย่างรวดเร็วจะเป็นผลเสียแก่ผู้ที่มียาได้ประจำ หรือกลุ่มบุคคลที่ได้รับรายได้เพิ่มขึ้นในอัตราที่น้อยกว่าอัตราการเพิ่มของราคาสินค้าและบริการ

เมื่อเกิดภาวะเงินเฟ้ออย่างรุนแรง จนราคาสินค้าและบริการสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว ค่าของเงินก็จะตกต่ำลงจึงต้องใช้เงินจำนวนมากมายเพื่อซื้อข้าวสารได้เพียง 1 กระสอบ ในภาวะเช่นนี้ประชาชนจะไม่ยอมเก็บเงินไว้เพราะเกรงว่าค่าของเงินจะตกต่ำลงอีก ต่างก็จะรีบใช้จ่ายเงินออกไปก่อนที่เงินจะไร้ค่า ผู้มีสินค้าก็จะพยายามกักตุนไว้ไม่ยอมขาย ซึ่งก็จะมีผลให้ภาวะเงินเฟ้อรุนแรงยิ่งขึ้น

ส่วนภาวะเงินฝืด เป็นภาวะที่ประชาชนมีความสามารถที่จะจ่ายเงินซื้อสินค้าและบริการได้น้อยกว่าปริมาณสินค้าและบริการที่มีอยู่ เมื่อสินค้าที่ผลิตได้ขายไม่ออก ผู้ผลิตก็ต้องลดราคาจนขาดทุนหรือได้กำไรน้อยลงไม่คุ้มกับทุน ผู้ผลิตบางส่วนอาจเลิกการผลิตหรือลดปริมาณการผลิตลงจนเกิดปัญหาการว่างงานจำนวนมาก และเมื่อมีคนว่างงานจำนวนมาก คนเหล่านั้นไม่มีรายได้พอที่จะจับจ่ายใช้สอยตามปกติได้ สินค้าและบริการที่ผลิตได้ก็จะยิ่งขายไม่ออก ทำให้ระดับการผลิตและการจ้างงานต้องลดต่ำลงไปอีก ในภาวะเช่นนี้ระดับรายได้ของคนส่วนรวมจะลดต่ำลงกว่าเป้าหมายที่รัฐบาลกำหนดไว้ในแผนพัฒนาประเทศ

เมื่อเกิดภาวะเงินเฟ้อหรือภาวะเงินฝืดซึ่งกระทบกระเทือนแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมทำให้รายได้ของคนส่วนรวมไม่สูงขึ้นตามเป้าหมายที่วางไว้ รัฐบาลจึงต้องเข้าแก้ไขภาวะเงินเฟ้อ หรือภาวะเงินฝืดโดยการใช้นโยบายการเงินและการคลัง

4. การแก้ไขภาวะเงินเฟ้อและภาวะเงินฝืด

4.1 การแก้ไขภาวะเงินเฟ้อ ภาวะเงินเฟ้อที่เกิดจากประชาชนมีความต้องการซื้อสินค้าหรือบริการมากกว่าปริมาณสินค้าหรือบริการที่จะสนองความต้องการได้ ทำให้ราคาสินค้าโดยทั่วไปสูงขึ้น การแก้ไขภาวะเงินเฟ้ออาจจะกระทำได้ 2 ทาง คือ

(1) พยายามเพิ่มปริมาณสินค้าและบริการให้เพียงพอกับความต้องการซึ่งกระทำได้อย่าง เพราะการผลิตเป็นเรื่องของเอกชน รัฐบาลจะเข้าไปบังคับให้เอกชนเพิ่มการผลิตนั้นย่อมทำได้ยากและการเพิ่มปริมาณการผลิตก็ต้องใช้เวลาในการสร้างโรงงานและติดตั้งเครื่องจักร

(2) พยายามลดความต้องการสินค้าและบริการของประชาชนลง เช่น รัฐบาลพยายามหามาตรการต่าง ๆ ดึงเอาเงินทางภาคเอกชนมาไว้ทางด้านรัฐบาลให้มากขึ้น ทำให้ภาคเอกชนมีอำนาจซื้อน้อยลงหรือการขึ้นอัตราดอกเบี้ยเงินฝาก ซึ่งทำให้ภาคเอกชนลดการบริโภคและเพิ่มการออมขึ้น

การแก้ไขภาวะเงินเฟ้อที่ทำให้รวดเร็วก็คือ พยายามลดความต้องการสินค้าและบริการของประชาชนลงโดยรัฐบาลใช้นโยบายการเงินและการคลัง

4.2 การแก้ไขภาวะเงินฝืด ภาวะเงินฝืดที่เกิดจากประชาชนมีความต้องการซื้อสินค้าและบริการน้อยกว่าปริมาณสินค้าหรือบริการที่ผลิตได้ ทำให้ขายไม่ออก พ่อค้าอาจต้องลดราคาสินค้าลง เมื่อต้นทุนเท่าเดิมแต่ต้องขายสินค้าราคาต่ำ ผู้ผลิตจึงต้องเลิกกิจการหรือลดปริมาณการผลิตลงเมื่อผู้ผลิตลดลงหรือเลิกทำการผลิต เลิกจ้างคนงาน เลิกใช้วัสดุดิบ ก็จะมีผลให้มีคนว่างงานเกิดขึ้น การแก้ไขภาวะการว่างงานอาจทำได้โดยรัฐบาลใช้นโยบายการเงินหรือนโยบายการคลัง เพื่อกระจายเงินไปสู่มือประชาชนให้มากขึ้น เพื่อประชาชนจะได้สามารถจับจ่ายใช้สอยได้มากขึ้น

5. การใช้นโยบายการเงินและการคลังแก้ไขภาวะเศรษฐกิจ จากการทำความเข้าใจเรื่องภาวะเงินเฟ้อและภาวะเงินฝืดมาแล้วนั้น จะเห็นได้ว่าภาวะเงินเฟ้อและเงินฝืดเป็นผลเสียทำให้การพัฒนาประเทศต้องล่าช้าไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ รัฐบาลจึงต้องแก้ไขโดยพยายามหาทางควบคุมปริมาณเงินให้พอดีกับปริมาณสินค้าและบริการ

5.1 นโยบายการเงิน (Monetary Policy) เป็นนโยบายที่เกี่ยวกับการกำหนดและควบคุมปริมาณเงินให้พอดีกับความต้องการและความจำเป็นในการหมุนเวียนของระบบเศรษฐกิจ ถ้าหากปริมาณเงินที่ใช้หมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจมีมากเกินไปหรือน้อยเกินไป เมื่อเปรียบเทียบกับปริมาณสินค้าหรือบริการ รัฐบาลจะต้องแก้ไข โดยรัฐบาลมอบหมายธนาคารกลาง (กรณีประเทศไทย ได้แก่ ธนาคารแห่งประเทศไทย) เป็นผู้ควบคุมปริมาณเงินที่ใช้หมุนเวียนอยู่ในมือประชาชน จนอาจทำให้เกิดภาวะเงินเฟ้อขึ้นได้ ธนาคารกลางเห็นว่าปริมาณเงินในมือประชาชนมีมากเกินไป จนอาจทำให้เกิดภาวะเงินเฟ้อขึ้นได้ ธนาคารกลางก็อาจหาทางลดปริมาณเงินในมือประชาชนให้น้อยลง เช่น อาจขอให้ธนาคารพาณิชย์ปล่อยเงินให้ประชาชนกั้น้อยลงหรือนำพันธบัตรรัฐบาลออกขายแก่ประชาชนเหล่านี้ จะเป็นผลให้เงินในมือประชาชนลดลง ในทางตรงข้ามถ้าในขณะใดประเทศมีภาวะเงินฝืด รัฐบาลต้องการจะให้ประชาชนมีเงินในมือมากขึ้น เพื่อเพิ่มอำนาจซื้อของประชาชนให้สูงขึ้น ธนาคารกลางก็อาจซื้อพันธบัตรคืนมาโดยจ่ายเงินออกไป หรืออาจสนับสนุนให้ธนาคารพาณิชย์ปล่อยเงินให้ประชาชนกั้นให้มากขึ้น

ในการควบคุมปริมาณเงินในมือประชาชนให้พอดีกับความต้องการและความจำเป็นในการหมุนเวียนของระบบเศรษฐกิจนั้น ธนาคารกลางนิยมใช้เครื่องมือสำคัญ 3 ชนิด คือ

- (1) เงินสดสำรองตามกฎหมาย
- (2) อัตราปรับช่วงซื้อลดตัวเงิน
- (3) การซื้อขายหลักทรัพย์

5.2 นโยบายการคลัง (Fiscal Policy) เป็นการวางแผนปรับภาวะการเงินของรัฐบาลให้เข้ากับภาวะเศรษฐกิจของประเทศโดยใช้เครื่องมือสำคัญ 2 อย่าง คือ (1) การจัดเก็บภาษีอากรจากราษฎร กับ (2) การใช้จ่ายเงินของรัฐบาลมาสู่ภาคเอกชน

1. การจัดเก็บภาษีอากร รัฐบาลมีอำนาจจัดเก็บภาษีจากประชาชน นอกจากจะเพื่อเป็นรายได้ของรัฐบาลแล้ว ยังสามารถใช้ภาษีเป็นเครื่องมือเข้าแก้ไขภาวะเศรษฐกิจของประเทศ กล่าวคือ เมื่อเกิดภาวะเงินเฟ้อที่เกิดขึ้นเพราะประชาชนมีอำนาจซื้อเกินกว่าปริมาณสินค้าและบริการที่มีอยู่ รัฐบาลก็อาจเพิ่มอัตราภาษีให้สูงขึ้นเพื่อดึงเอาเงินจากมือประชาชนเข้ามาทำให้ประชาชนมีอำนาจซื้อน้อยลง ในทางตรงกันข้าม เมื่อภาวะเงินฝืด มีปัญหาว่างงานเกิดขึ้นทั่วไป รัฐบาลก็อาจลดอัตราภาษีให้ต่ำลง เมื่อประชาชนต้องเสียภาษีน้อยลงก็จะมีรายได้หลังจากเสียภาษีแล้วสูงขึ้น มีอำนาจซื้อมากขึ้น เมื่อประชาชนมีเงินมีความต้องการสินค้าและบริการสูงขึ้น จะจูงใจให้ผู้ผลิตขยายการผลิตสินค้าตามต้องการมากขึ้น และเมื่อมีการผลิตมากขึ้นก็จะมีการใช้ทรัพยากรและใช้แรงงานสูงขึ้น ปัญหาการว่างงานก็เบาบางลง

2. การใช้จ่ายของรัฐบาล เมื่อมีภาวะเงินเฟ้อเกิดขึ้น รัฐบาลต้องการจะลดปริมาณเงินภาคเอกชนให้ลดลง รัฐบาลก็อาจใช้นโยบายงบประมาณเกินดุล คือ เก็บภาษีเข้าคลังแผ่นดินให้มากขึ้น ในขณะที่เดียวกันก็ลดการใช้จ่ายของรัฐบาลให้น้อยลง เป็นผลให้ปริมาณเงินภาคเอกชนลดลง ในทางตรงกันข้ามถ้ามีภาวะเงินฝืดเกิดขึ้น รัฐบาลต้องการเพิ่มปริมาณเงินภาคเอกชนให้สูงขึ้น รัฐบาลก็อาจใช้นโยบายงบประมาณขาดดุล เก็บภาษีเข้าคลังแผ่นดินให้น้อยลง ในขณะที่เดียวกันก็เพิ่มการใช้จ่ายของรัฐบาลให้มากขึ้น จะเป็นผลให้ปริมาณเงินภาคเอกชนเพิ่มขึ้น

แบบทดสอบบทที่ 13

1 ให้พิจารณาข้อความดังต่อไปนี้ว่า ถูก หรือ ผิด ถ้าเห็นว่าข้อใด ถูก ให้เขียนเครื่องหมาย ● ลงบนกระดาษคำตอบ (ก) ถ้าเห็นว่าข้อใด ผิด ให้เขียนเครื่องหมาย ● ลงในกระดาษคำตอบ (ข)

- ✓ 1. การจัดเก็บภาษีอากรของรัฐบาล มีผลกระทบต่อภาวะเศรษฐกิจของประเทศทั้งทางตรงและทางอ้อม
- × 2. รัฐบาลไทยมีอิสระที่จะใช้จ่ายเงินงบประมาณบริหารประเทศ โดยไม่ต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภา
- ✓ 3. การจัดเก็บภาษีทางตรงของรัฐบาลมีผลต่อการกระจายรายได้
- ✓ 4. การคลังรัฐบาล หมายถึง การใช้จ่ายเงินเพื่อบริหารประเทศของรัฐบาล
- × 5. งบประมาณแผ่นดินเป็นแผนการเกี่ยวกับการหารายได้และการใช้จ่ายเงินตามโครงการต่าง ๆ ของเอกชนในแต่ละปี
- ✓ 6. การทำงานงบประมาณประจำปีก็เพื่อแสดงให้เห็นว่าในปีต่อไปรัฐบาลมีโครงการจะทำอะไรบ้าง และแต่ละโครงการต้องใช้จ่ายเงินเป็นจำนวนเท่าใด
- ✓ 7. รัฐบาลไทยมักมีงบประมาณขาดดุล เพราะต้องใช้จ่ายเงินเพื่อพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมที่วางไว้
- ✓ 8. ตามปกติรายรับของรัฐบาลจะเท่ากับรายจ่ายของรัฐบาลพอดี
- × 9. กรมสรรพากรมีหน้าที่จัดเก็บภาษีสุรา ภาษียาสูบ ภาษีซิเมนต์ ภาษีไม้ขีดไฟ และภาษีน้ำมัน
- ✓ 10. รัฐบาลจัดเก็บภาษีสุราก็เพื่อจำกัดและควบคุมการบริโภคสุรของประชาชน

- ✓ 11. บุหรี่ที่โรงงานยาสูบ กระทรวงการคลัง ผลิตออกจำหน่ายไม่ต้องเสียภาษีให้รัฐบาล
- ✗ 12. รัฐบาลไทยเก็บภาษีศุลกากรจากสินค้าที่ส่งออกไปขายต่างประเทศทุกชนิด
- ✓ 13. เมืองพัทยา มีอำนาจหน้าที่จัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ เพื่อใช้จ่ายได้โดยตรง
- ✗ 14. รัฐบาลของประเทศต่าง ๆ ส่วนมากใช้จ่ายเงินงบประมาณส่วนใหญ่ไปเพื่อเสถียรภาพของรัฐบาล
- ✗ 15. การจัดทำงบประมาณเป็นงบรายจ่ายด้านเศรษฐกิจ ด้านการศึกษา ด้านการป้องกันประเทศ เป็นการจำแนกตามลักษณะเศรษฐกิจ
- ✓ 16. เมื่อรัฐบาลจ่ายเงินงบประมาณเพื่อสร้างโรงเรียนหลังใหม่เป็นการใช้จ่ายลงทุน
- ✓ 17. งบประมาณรายจ่ายจำแนกตามลักษณะเศรษฐกิจจะแสดงให้เห็นถึงผลของการใช้จ่ายเงินงบประมาณที่มีต่อภาวะเศรษฐกิจของประเทศ
- ✗ 18. การที่รัฐบาลต้องใช้จ่ายเงินงบประมาณสร้างถนนหนทางก็เพราะรัฐบาลจะได้ผลกำไรสูง
- ✓ 19. ค่าใช้จ่ายในการสำรวจแหล่งถ่านหินและเชื้อเพลิงของรัฐบาลไทย เป็นรายจ่ายด้านเศรษฐกิจ
- ✓ 20. เมื่อรัฐบาลจ่ายเงินบำนาญให้นายสมศักดิ์เดือนละ 1,200 บาท เงินบำนาญเป็นรายจ่ายประเภทเงินโอน
- ✓ 21. เมื่อรัฐบาลใช้จ่ายเงินงบประมาณเพื่อสร้างงานในชนบท จะช่วยให้รายได้ของคนในชนบทสูงขึ้น
- ✗ 22. การที่รัฐบาลจัดบริการรักษาพยาบาลให้เปล่าแก่ประชาชนผู้ยากจนก็เพื่อให้ประชาชนร่ำรวยขึ้น
- ✗ 23. การที่สินค้าโดยทั่วไปมีราคาสูงขึ้นเพราะกลุ่มโอเปกขึ้นราคาน้ำมัน เป็นภาวะเงินเฟ้อที่เกิดจากความต้องการ (Demand Pull Inflation)
- ✗ 24. การที่สินค้าโดยทั่วไปมีราคาสูงขึ้นเพราะความต้องการสินค้ามีมากกว่าจำนวนสินค้าที่ผลิตได้เป็นภาวะเงินเฟ้อที่เกิดจากต้นทุนการผลิต (Cost Push Inflation)
- ✓ 25. ภาวะเงินฝืด (Deflation) เป็นภาวะตรงกันข้ามกับภาวะเงินเฟ้อ คือ เป็นภาวะที่ระดับราคาสินค้าหรือบริการโดยทั่วไปลดต่ำลง
- ✓ 26. เมื่อมีภาวะเงินเฟ้อเกิดขึ้น ผู้เป็นข้าราชการมักเดือดร้อนเพราะได้รับเงินเดือนเท่าเดิมแต่สินค้านำมาแพงขึ้น
- ✗ 27. เมื่อเกิดภาวะเงินเฟ้ออย่างรุนแรง ค่าของเงินจะสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว
- ✓ 28. เมื่อเกิดภาวะเงินเฟ้อหรือเงินฝืดจะทำให้รายได้ประชาชนไม่สูงตามแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมที่วางไว้ รัฐบาลจึงต้องเข้าแก้ไข
- ✓ 29. เมื่อมีภาวะเงินเฟ้อจากความต้องการเกิดขึ้น รัฐบาลอาจแก้ไขได้ โดยหาทางลดความต้องการของประชาชนลง
- ✗ 30. เมื่อมีปัญหาการว่างงานเกิดขึ้น รัฐบาลอาจแก้ไขได้โดยเก็บภาษีจากประชาชนให้มากขึ้น
- ✓ 31. การที่รัฐบาลคอยควบคุมปริมาณเงินที่หมุนเวียนอยู่ในภาคเอกชน ให้พอดีกับปริมาณสินค้าและบริการก็เพื่อมิให้มีภาวะเงินเฟ้อหรือเงินฝืดเกิดขึ้น
- ✓ 32. เมื่อมีภาวะเงินเฟ้อเกิดขึ้น ธนาคารกลางควรคิดอัตราปรับช่วงซื้อลดตัวเงินให้สูงขึ้น

2 ให้เลือกคำตอบที่ถูกที่สุดเพียงข้อเดียวแล้วเขียนเครื่องหมาย ● ลงในกระดาษคำตอบ

1. เศรษฐกิจภาครัฐบาลมีความสำคัญมากขึ้น เพราะเหตุใด
  - (ก) การใช้จ่ายของรัฐบาลมีผลกระทบต่อกิจกรรมทางเศรษฐกิจ
  - ข รัฐบาลมีอำนาจในการกู้ยืมเงินจากต่างประเทศ
  - ค รายได้ของรัฐบาลสูงกว่ารายจ่ายของรัฐบาลเสมอ
  - ง ประชาชนทุกคนเป็นเจ้าของประเทศ
  - จ การใช้จ่ายของรัฐบาลไม่มีผลต่อเศรษฐกิจส่วนรวม
2. ปีงบประมาณแต่ละปีของไทยเริ่มต้นและสิ้นสุดเมื่อใด
  - (ก) เริ่ม 1 ตุลาคมและสิ้นสุด 30 กันยายนของปีต่อไป
  - ข เริ่ม 1 มกราคมและสิ้นสุด 31 ธันวาคมของปีเดียวกัน
  - ค เริ่ม 1 เมษายนและสิ้นสุด 31 มีนาคมของปีต่อไป
  - ง เริ่ม 1 พฤษภาคมและสิ้นสุด 30 เมษายนของปีต่อไป
  - จ ผิดทั้งหมด
3. งบประมาณเกินดุลเป็นอย่างไร
  - ก รายได้ของรัฐบาลเท่ากับรายจ่าย
  - (ข) รายได้ของรัฐบาลสูงกว่ารายจ่าย
  - ค รายได้ของรัฐบาลต่ำกว่ารายจ่าย
  - ง รายจ่ายของรัฐบาลสูงกว่ารายได้
  - จ รายจ่ายของรัฐบาลเท่ากับรายได้
4. ถ้ารัฐบาลมีรายจ่าย 100,000 ล้านบาท แต่มีรายได้เพียง 80,000 ล้านบาท งบประมาณของรัฐบาลจะเป็นอย่างไร
  - ก เป็นงบประมาณสมดุล
  - ข เป็นงบประมาณเกินดุล
  - (ก) เป็นงบประมาณขาดดุล
  - ง เป็นงบประมาณแบบเพิ่มทุน
  - จ เป็นงบประมาณคงที่
5. รายรับ (Public Receipt) ของรัฐบาลประกอบด้วยอะไรบ้าง
  - ก ภาษีทางตรงและภาษีทางอ้อม
  - ข ธนบัตรและเหรียญกษาปณ์
  - (ก) รายได้ เงินกู้ และเงินคงคลัง
  - ง ค่าธรรมเนียมและค่าปรับ
  - จ ค่าจ้างและดอกเบี้ย
6. รายได้ (Public Revenue) ของรัฐบาลมีอะไรบ้าง
  - ก รายได้จากภาษีอากร
  - ข รายได้จากรัฐพาณิชย์
  - ค รายได้จากการขายสิ่งของ
  - ง รายได้จากการบริการ
  - (จ) ถูกทั้งหมด
7. รัฐบาลที่มีวิธีการกู้ยืมเงินภายในประเทศอย่างไรบ้าง
  - ก รัฐบาลรับซื้อพันธบัตรคืนมา
  - ข รัฐบาลขายพันธบัตรให้ประชาชน
  - ค รัฐบาลประกาศลดอัตราดอกเบี้ย
  - ง รัฐบาลออกตั๋วเงินคลัง
  - (จ) ถูกข้อ ข และ ง
8. เงินคงคลังคือเงินอะไร
  - (ก) เงินที่รัฐบาลมีอยู่และยังมิได้ใช้จ่ายออกไป
  - ข เงินที่รัฐบาลใช้จ่ายออกไปประจำปี
  - ค เงินที่รัฐบาลจ่ายชำระหนี้ให้สถาบันการเงิน
  - ง เงินที่ได้จากการส่งข้าวออกไปขายต่างประเทศ
  - จ เงินที่รัฐบาลไม่สามารถจะนำออกไปใช้จ่ายได้

9. กรมใดที่มีหน่วยงานที่ทำหน้าที่จัดเก็บภาษี
อากรและสังกัดกระทรวงการคลัง
ก กรมศุลกากร
ข กรมสรรพสามิต
ค กรมสรรพากร
ง ถูกข้อ ก และ ค
จ ถูกทั้งหมด
10. กรมสรรพากรมีหน้าที่จัดเก็บภาษีอะไรบ้าง
ก ภาษีสุรา
ข ภาษียาสูบ
ค ภาษีป้าย
จ ภาษีการค้า
ฉ ภาษีเงินได้
11. ส่วนราชการใดจัดเก็บอากรวังนกงางแอน
ก กรมศุลกากร
ข กรมสรรพสามิต
ค กรมสรรพากร
ง กรมประมง
ฉ กรมปลุกสัตว์
12. องค์การบริหารใดที่มีอำนาจจัดเก็บภาษีบำรุง
ท้องที่
ก กรมศุลกากร
ข เทศบาล
ค กรมสรรพสามิต
ง กรมสรรพากร
ฉ กรมที่ดิน
13. สุขาภิบาลมีหน้าที่จัดเก็บภาษีอากรอะไรบ้าง
ก ภาษีโรงเรือนและที่ดิน
ข ภาษีบำรุงท้องที่
ค ภาษีป้าย
ง อากรฆ่าสัตว์
จ ถูกทั้งหมด
14. กรมตำรวจมีหน้าที่จัดเก็บภาษีอะไร
ก ภาษีการพนัน
ข ภาษีป้าย
ค ภาษีสุรา
ง ภาษียาสูบ
ฉ ภาษีทุกชนิด
15. การจัดเก็บอากรกรมสรรพอยู่ในอำนาจหน้าที่
ของหน่วยงานใด
ก กรมสรรพสามิต
ข กรมสรรพากร
ค กรมศิลปากร
ง กรมตำรวจ
ฉ กรมธนารักษ์
16. เมื่อรัฐบาลจ่ายเงินงบประมาณสร้างโรง -
พยาบาลแห่งใหม่ ถือเป็นรายจ่ายอย่างไร
ก รายจ่ายประจำ
ข รายจ่ายลงทุน
ค รายจ่ายสูญเปล่า
ง รายจ่ายคงที่
ฉ ผิดทั้งหมด
17. รัฐบาลของประเทศต่าง ๆ มีหน้าที่อย่างไรบ้าง
ก รักษาความสงบภายในประเทศ
ข ป้องกันภัยภายนอกประเทศ
ค กระจายรายได้ของประชาชน
ง ส่งเสริมและควบคุมการผลิตสินค้าบางอย่าง
จ ถูกทั้งหมด
18. รัฐบาลเก็บภาษีจากคนรวย แล้วนำมาใช้จ่าย
ช่วยเหลือคนจนเพื่อวัตถุประสงค์อย่างไร
ก กระจายรายได้ของบุคคลให้ดีขึ้น
ข ป้องกันสินค้าขาดแคลน
ค ส่งเสริมอุตสาหกรรมท่องเที่ยว
ง ถูกข้อ ข และ ค
ฉ ถูกทั้งหมด
19. การที่รัฐบาลไทยใช้เงินงบประมาณจำนวน
มากจัดการศึกษาภาคบังคับเพื่อวัตถุประสงค์
อย่างไร
ก เพิ่มผลผลิตของประเทศในอนาคต
ข ให้ประชาชนมีโอกาสเรียนในมหาวิทยาลัย
ได้ทุกคน
ค ให้ประชาชนทุกคนเป็นข้าราชการ
ง รัฐบาลบริหารประเทศได้ตลอดไป
ฉ ถูกข้อ ข และ ง

20. รายงานด้านเศรษฐกิจของรัฐบาลไทยมีอะไรบ้าง

- ก รายงานด้านการเกษตร
- ข รายงานด้านการพลังงานและเชื้อเพลิง
- ค รายงานด้านการคมนาคม
- ง รายงานด้านอุตสาหกรรม
- ถูกทั้งหมด

21. รายงานเกี่ยวกับการป้องกันอัคคีภัยและสงครามที่ผู้ที่บ้านถูกไฟไหม้ เป็นรายงานด้านใด

- ก ด้านเศรษฐกิจ
- ข ด้านสาธารณูปการ
- ค ด้านสาธารณสุข
- ด้านรักษาความสงบภายใน
- จ ด้านกระบวนการยุติธรรม

22. เมื่อรัฐบาลใช้จ่ายเงินงบประมาณออกไปจะก่อผลต่อเศรษฐกิจส่วนรวมของประเทศอย่างไรบ้าง

- ก มีผลต่อการกระจายรายได้
- ข มีผลต่อการผลิตสินค้าและบริการ
- ค มีผลต่อรายได้ของประชาชนส่วนรวม
- ง มีผลต่อเกษตรกรซึ่งเป็นประชากรส่วนใหญ่
- ถูกทั้งหมด

23. เมื่อเกิดภาวะเงินเฟ้อ ใครบ้างที่ได้รับผลกระทบโดยตรง

- ก นักธุรกิจ
- ข้าราชการ
- ค ผู้รับเหมาก่อสร้าง
- ง ผู้ส่งออก
- จ ผิดทั้งหมด

24. เมื่อมีภาวะเงินฝืดเกิดขึ้น มักจะมีปัญหาอะไรตามมาบ้าง

- ก ปัญหาการว่างงาน
- ข ปัญหาการผลิตล้มตลาค
- ค ปัญหาเกษตรกรมีรายได้สูงเกินไป
- ง ถูกข้อ ข และ ค
- จ ถูกทั้งหมด

25. สถาบันที่รัฐบาลไทยมอบหมายให้ควบคุมปริมาณเงินหมุนเวียนภาคเอกชนได้แก่อะไร

- ก ธนาคารแห่งประเทศไทย
- ข ธนาคารออมสิน
- ค ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์
- ง ธนาคารทหารไทย
- จ ธนาคารกรุงไทย

26. เครื่องมือที่ธนาคารกลางของประเทศต่างๆ ใช้ควบคุมปริมาณเงินภาคเอกชนมีอะไรบ้าง

- ก เงินสดสำรองตามกฎหมาย
- ข อัตราปรับช่วงซื้อลดตัวเงิน
- ค การซื้อขายหลักทรัพย์รัฐบาล
- ง ถูกข้อ ก และ ค
- ถูกทั้งหมด

27. เมื่อรัฐบาลนำพันธบัตรรัฐบาลออกขายแก่ประชาชนจะเกิดผลอย่างไรบ้าง

- ก ปริมาณเงินภาคเอกชนสูงขึ้น
- ข ปริมาณเงินภาคเอกชนลดลง
- ค อำนาจซื้อของประชาชนคงที่
- ง ถูกข้อ ก และ ค
- จ ถูกทั้งหมด

28. ถ้ารัฐบาลต้องการจะใช้นโยบายการคลังเข้าแก้ไขภาวะเงินฝืด รัฐบาลควรจะทำอย่างไร

- ก เพิ่มอัตราภาษีให้สูงขึ้น
- ข ลดการใช้จ่ายของรัฐบาลให้น้อยลง
- ค ลดอัตราภาษีให้ต่ำลง
- ง รัฐบาลใช้งบประมาณเกินดุล
- จ ถูกข้อ ก และ ง

กระดาษคำตอบ แบบฝึกหัดที่ 13

ชื่อ _____

ชั้น _____

ห้อง _____

1

1. (ณ) (ผ)	12. (น) (ผ)	23. (ณ) (ผ)
2. (ณ) (ผ)	13. (ณ) (ผ)	24. (ณ) (ผ)
3. (ณ) (ผ)	14. (ณ) (ผ)	25. (ณ) (ผ)
4. (ณ) (ผ)	15. (ณ) (ผ)	26. (ณ) (ผ)
5. (ณ) (ผ)	16. (ณ) (ผ)	27. (ณ) (ผ)
6. (ณ) (ผ)	17. (ณ) (ผ)	28. (ณ) (ผ)
7. (ณ) (ผ)	18. (ณ) (ผ)	29. (ณ) (ผ)
8. (ณ) (ผ)	19. (ณ) (ผ)	30. (ณ) (ผ)
9. (ณ) (ผ)	20. (ณ) (ผ)	31. (ณ) (ผ)
10. (ณ) (ผ)	21. (ณ) (ผ)	32. (ณ) (ผ)
11. (ณ) (ผ)	22. (ณ) (ผ)	

2

1. (ก)	(ข)	(ค)	(ง)	(จ)	15. (ก)	(ข)	(ค)	(ง)	(จ)
2. (ก)	(ข)	(ค)	(ง)	(จ)	16. (ก)	(ข)	(ค)	(ง)	(จ)
3. (ก)	(ข)	(ค)	(ง)	(จ)	17. (ก)	(ข)	(ค)	(ง)	(จ)
4. (ก)	(ข)	(ค)	(ง)	(จ)	18. (ก)	(ข)	(ค)	(ง)	(จ)
5. (ก)	(ข)	(ค)	(ง)	(จ)	19. (ก)	(ข)	(ค)	(ง)	(จ)
6. (ก)	(ข)	(ค)	(ง)	(จ)	20. (ก)	(ข)	(ค)	(ง)	(จ)
7. (ก)	(ข)	(ค)	(ง)	(จ)	21. (ก)	(ข)	(ค)	(ง)	(จ)
8. (ก)	(ข)	(ค)	(ง)	(จ)	22. (ก)	(ข)	(ค)	(ง)	(จ)
9. (ก)	(ข)	(ค)	(ง)	(จ)	23. (ก)	(ข)	(ค)	(ง)	(จ)
10. (ก)	(ข)	(ค)	(ง)	(จ)	24. (ก)	(ข)	(ค)	(ง)	(จ)
11. (ก)	(ข)	(ค)	(ง)	(จ)	25. (ก)	(ข)	(ค)	(ง)	(จ)
12. (ก)	(ข)	(ค)	(ง)	(จ)	26. (ก)	(ข)	(ค)	(ง)	(จ)
13. (ก)	(ข)	(ค)	(ง)	(จ)	27. (ก)	(ข)	(ค)	(ง)	(จ)
14. (ก)	(ข)	(ค)	(ง)	(จ)	28. (ก)	(ข)	(ค)	(ง)	(จ)